

Frieri och bröllop.

Ungdomarne blevo bekanta vid kyrkobesök lekstugor
o marknader. Sammanträffades vid lekstugor och dyl.
~~ansåg~~ ansågs ej direkt omoraliskt, även om vissa religi-
öst lagda föräldrar hyste vissa betänkligheter. En yttre
egenskaper gäste man sig nog vid ett jämnt och glatt
lymne ävensom ett fördelaktigt utseende. Utslagsgi-
vande var dock den ekonomiska ställningen, och en flicka
som var halvvidiot kunde nog få sig en man om hon blott
hade många pengar. Man sökte sig husfru även utom
socknen. Många familjer inom socknen voro besläkta
och orsaken var att förmögenheten skulle stanna
inom släkten. - Föräldrarnes samtycke var avgö-
rande för dotterns giftermål, och betydde även mycket
för sonen, i de fall då han skulle övertaga gården och
ge föräldrarne undantag. Man sig ogärna att de gif-
te sig under sitt stånd. Bondpojken fick ej gifta sig
med en bonde dotter. Det förkom all en pojke och

och flickor voro obehagliga före frieriet. Föräldrarna bodde kanske långt från varandra och hade när de såkats, överenskommit att gifta barn ihop.

Böneman skulle i ersättning ha ett par strumpor med långa skaft. Böneman och friare hade sällskap vid frieriet, men bönemannen hade i regel i förväg gjort sig förvissad om utsikterna.

Beträffande gåvor mellan kontrahenterna antod nog därmed tillika dess trolövringen skulle allmänt tillkännages. Detta skedde vid en festlighet som kallades hännslagille (handslagsgille). Där erhö^ll en psalmbok av stort format och pärmen framsida pryddes med ett stort hjärta samt följande inskription: "Bok med hjärtat jag dig giver och din vän i döden bliver". Och å en annan dylik bok har jag läst: "Tag denna bok utav min hand, till ett troget vänskapsband". - Överenskommelsen om hemgiften hade träffats innan hännslagillet, och den kunde bestä-

av såväl bostäder som varor och frånges. Gåvor för
själva bosättningen kanner jag ej till, men det var sed
att den som ny tillträdde ett ställe hörde omkring
och bad om korn till utsäde. Han hade kåneman
med sig. Dylika gåvor av utsäde nekades aldrig, och
det ansågs ej som nekättland: att bejja därom.

Bruddräkten syddes av skräddare - sömmerskor
fanns ej - och bruden var prydd med ett silver-
smykke som kallades "låsälänk". Kring livet bar
hon ett brett bälte, vackert utlyft och ~~prydt~~^{försett} med båda
kontrahenternas initialer. Ett dylikt bälte, från slutet
av 1700 talet äges av hemmansägaren i Rulson
i Lörra Esselbo - som Esselbo - och har burits av
en stammor till honom. På huvudet hade bruden
en s. k. Whit - Krone brukades ej -. Anhängen de gjordes
pittande eller ^{eller gäende} åkande till vigselföräklaren skulle
brudgum och brud ~~påstå~~ ej sitta bredvid varandra
på vägen till prästen. Först på återvägen, då vigseln

äkt pum sattes de jämte varandra. Brölloppet varar
i tre dagar och innan man skildes skulle gästerna
lägga pengar till brudokänk, samt till kökersonan.
Dessa sedmare kallades stekarepengar. Gästerna ha-
de förning med sig ~~förning~~ bestående av två sorters
bröd, därav en stor tjock limpa, samt ett s. k. tunnbröd.
Dessutom sovel av järkött, ost och smör. Förberedelse-
na till bröllopet utgjordes till största delen av släkt
och dess tillredning samt krydd av öl. Bakning av bröd
i stor myckenhet behövdes ej, ty gästerna hade mer
än tillräckligt sådant med sig. Bröllopsgästerna
bjödos muntligt antingen av husfadern eller någon
ambud för honom. En gammal kvinna berättade
en gång för mig att vid ett bröllop där hon var när-
varande i sin ungdom kom en lång rad gäster ridan-
do och den som var deras förman mottogs vid ingan-
gen av värden. De förmanen höll ett tal som beswa-
rades av värden som yttrade att allt är redo

När den brudparet var borta för vigseln kommo
granngårdarnes frigos och hade mjölk med sig i
kopparkrukor. Det var för dem ett efterlångtat till-
fälle att få traktering och dessutom smakbitar med
sig hem. När brudparet färdades från prästen efter
vigseln hyllades de med skottlossning under vägen.
De skjutande bjöds på brännvin. Även på bröllopsda-
gens kväll förekom skottlossning som lönades med
traktering. Man dansade vid bröllop men i viss
ordning eller hur därvid närmare tillgick känner
jag ej. Man hade musikanter som trakterade både
flöt och klarinett, och de skulle spela varje anländan-
de gäst med musik. Dessutom förekom det att de
gästerna lyfte bruden och frågade brudgummen
huru högt han värderade henne. Man såg då ett
högt belopp. Därefter lyftades brudgummen och
han var det bruden som skulle sätta honom värde.
Man en gång hände det vid ett sådant tillfälle att

brudgummen värderade henne i en tunna guld, men hon värderade honom i en skäppa sopor! Så sågs det. Jag har ej hört berättas om festligheter innan bröllopet eller att brudgummens gäster släktingar samlades först för sig. Önga fräidare skickades. Har ej hört omtalas några uppdrag av det slag som efterfrågas. Man dansade vid bröllopet, men i vilken ordning känner jag ej, ej heller något om de andra efterfrågade bruket. Kortlopet var ej så vanligt. När bruden flyttat in i sitt nya hem bjödos släktingar och grannar på en fest som kallades "välkomnegille".

Bland mindre bemärkta folk förekom givetvis ej så många högtidligheter, man kunde på färds gående till bröllopsföje kallades "brudstass". Under trolovningen skulle bruden skänkas honom ett par strumpband, konstigt sammanflätat av olika färgat garn.